HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

דקדושת דמים הוא אלא מעתה לא תפסל בטבול יום אלמה תניא נתנה במכתשת נפסלת בטבול יום וכי תימא כל קדושת דמים מיפסלי בטבול יום והתנן א) אהמנחות מועלין בהן משהוקדשו קדשו בכלי הוכשרו ליפסל בטבול יום ובמחוסר כפורים ובלינה קדשו בכלי אין לא קדשו בכלי לא אלא מאי קדושת הגוף היא אלא מעתה תיפסל בלינה אלמה ב)תנן הקומץ והלבונה והקטורת ומנחת כהנים ומנחת כהן משוח ומנחת נסכים מועלים בהן משהוקדשו קדשו בכלי הוכשרו ליפסל בטבול יום ובמחוסר כפורים ובלינה קדשו בכלי אין לא קדשו בכלי לא אמר ליה לינה קאמרת שאני קטורת הואיל וצורתה בכל השנה כולה מ"מ קשיא וכי קדושה שבהן להיכן הלכה אמר רבה ג) בלב בית דין מתנה עליהן אם הוצרכו הוצרכו ואם לאו יהיו לדמיהן א"ל אביי ד)והא מר הוא דאמר גהקדיש זכר לדמיו קדוש קדושת הגוף לא קשיא הא דאמר לדמי עולה הא דאמר ה)°לדמי נסכים איתיביה אביי ו)פר ושעיר של יום הכפורים שאבדו והפריש אחרים תחתיהם

וכן

דקדושת דמים. אין בה אלא קדושת דמים שלקחה מתרומת הלשכה אבל בכלי לא קדשה דתקדש קדושת הגוף דמכתשת שנשחקה בה לאו כלי שרת היא: **בטבול יום.** אם נגע בה: **המנחות.** מנחת יחיד: **מועלין בהן משהוקדשו.** דקדושת דמים בת מעילה היא: **קדשו בכלי.** הביא לעזרה ונתנה בכלי שרת: **הוכשרה.** נגמרה קדושתה ליפסל בטבול יום. וכל לשון הכשר לשון תיקון שמתקנו ומזמינו לכך: **הקומץ.** של מנחת יחיד: **והלבונה.** של מנחת יחיד: **ומנחת כהנים.** שהיא כליל ואינה נקמצת: **ומנחת כהן משוח.** חביתי כהן גדול שבכל יום מחציתה בבוקר ומחציתה בערב: **ומנחת נסכים.** הבאה עם הבהמה שלשה עשרונים לפר ושני עשרונים לאיל ועשרון לכבש והן כולן כליל: **קדשו בכלי כו'.** והך דפליג לה בתרתי בבי הך והך דלעיל דהמנחות מועלין בהן כו' משום דבסיפא יש חילוק ביניהם במילי אחרניתא במסכת מעילה דבההיא דלעיל לא קתני וחייבין עליה משום פיגול ונותר וטמא בקדושת כלי עד שיקרב הקומץ ובהנך שכולן כליל קתני בקדושת כלי דידהו וחייבין עליהם משום נותר ומשום טמא. קתני מיהא קטורת וקתני קדשו בכלי וע"כ (א) מתניתין לעיל גבי קדושת מכתשת תנא נפסלת בטבול יום ולא תנא לינה והכא תנא לינה ש"מ קדושת כלי דהכא לאו מכתשת היא אלא כלי שבשעת הקטרה דומיא דקומץ ולבונה ושאר השנויים כאן עמה אלמא מכתשת לא מקדשא ליה קדושת הגוף: **הואיל וצורתה** (ב). אינה משנה את מראיתה הלכך אע"ג דקדושת הגוף היא לא מיפסלא בלינה ומיהו משקדשה בכלי ליקרב גזור בה רבנן פסול לינה דלמא אתי לאכשורי בשאר המתקדשים בכלי: **מכל מקום קשיא קדושה שבהן להיכן הלכה.** בין בתמידין בין בקטורת: **לב ב"ד מתנה עליהם.** בשעת לקיחה דלא ליקדשו קדושת הגוף אלא הצריכין לשנה וכל מידי דציבור נותנין ב"ד לב: **והא מר הוא דאמר.** במסכת תמורה: **הקדיש זכר לדמיו.** הקדיש איל לדמיו: **קדוש קדושת הגוף.** ואינו נמכר מאחר שהקדישו והוא עצמו ראוי להקרבה אינו יוצא מידי מזבח [תמורה לג:]. והכא נמי למאי מהני תנאה דלב ב"ד כי אמרי' נמי יהו לדמיהן קדשי להו לגופייהו:

הוכשרו ליפסל בטבול יום. וא"ת כי לא קדשו בכלי נמי ליפסל בטבול יום מידי דהוה אחולין שנעשו על טהרת הקודש דמיפסל בטבול יום כדמוכח בסוף נדה (דף עא: ושם) דתנן היושבת על דם טוהר מערה מים לפסח ודייקינן מערה אין נוגעת לא דחולין שנעשו על טהרת קודש כקודש דמו וי"ל דתנא דהכא סבר לאו כקודש דמו כחזרו לומר דהתם דהרי הוא כמגע טמא מת בקדשים ולא לחולין א"נ הכא איירי מדאורייתא וה"ה דמקודש לכן מיפסלי מדרבנן ואם תאמר א"כ מאי פריך לעיל נימא דקדושת דמים היא והא דקתני נפסלת בטבול יום היינו מדרבנן וכמשנה ראשונה דהתם דסברה דכקודש דמו וי"ל דאי מטעם דכקודש דמו מיפסלא בטבול יום א"כ אפילו לא נתנה במכתשת נמי דכיון דמדרבנן מיפסלא אפי' אינה ראויה להקרב נמי או שמא קטרת לא מיפסלא משום חולין שנעשו על טהרת קדש דלא שייך בה האי טעמא כיון דלאו בת אכילה היא אבל לעיל קאמר שפיר וכ"ת כל קדושת דמים מיפסלא בטבול יום ולא קשה ליה אפי' לא נתנה במכתשת נמי דלא מפסלא קדושת דמים כל זמן שמחוסר מעשה בגופו דהיינו כתישה והשתא נמי ניחא מה שמקשה דאמאי לא פריך מרישא דתנא לעיל מהך דהמנחות כו' דמייתי הכא ובפ"ב דמעילה (דף ט.) שתי הלחם ולחם הפנים מועלין בהם משהוקדשו קרמו בתנור הוכשרו ליפסל בטבול יום קרמו אין לא קרמו לא ולפי מה שפרישית דקדושת דמים לא מיפסלא בטבול יום כל זמן שמחוסר מעשה בגופו לא ה"מ למיפרך מרישא דאפילו נתנוה בתנור אכתי מחוסר קרימה וכשיפשט עליהן הזבח אחר הקרימה שהיא אפייה:

אלא מעתה תיפסל בלינה אלמה תנן כו'. פירש בקונטרס דדייק מדקתני לעיל גבי מכתשת טבול יום ולא קתני לינה והכא תנא לינה ש"מ דכלי דהכא לאו מכתשת היא אבל אי לאו הך מתניתין דמייתי מברייתא גופה דמכתשת דקתני טבול יום ולא קתני לינה לא מצי למיפרך דאיכא למימר תנא טבול יום וה"ה לינה וא"ת ותקשה ליה מטבול יום גופיה דברייתא קתני דמכי נתנה למכתשת נפסלה בטבול יום ואילו הכא תנן קדשו בכלי הוכשרו ליפסל בטבול יום דהיינו כלי הא דבשעת הקטרה אין לא קדשו לא וי"ל דהא לא הוה קשה ליה כולי האי דמצי למימר דבקטרת אפילו לא קדשו בכלי נפסלת בטבול יום והא דנקט קדשו בכלי לענין טבול יום לא נקט אלא משום מנחת כהנים ומנחת כהן משוח השנויים כאן [אבל לעיל דייק שפיר לא קדשו לא אטבול יום דקדשו בכלי קאי אטבול יום ומחוסר כפורים ולינה דאל"כ בחנם נקט ט"י] תדע דהא קומץ נמי אפילו לא קדש בכלי נפסל בטבול יום ובמחוסר כפורים ובלינה מכי נתקדשה המנחה (ג) ז)בסיפא כדקתני לעיל המנחות מועלין בהן והא דתנא קומץ בהדי הנך משום סיפא דקתני וחייבין משום נותר וטמא דקאי אכולהו אבל מלינה פריך שפיר דליכא למימר דהוא הדין לא קדשו ונקט קדשו משום מנחת כהנים וחביריה דא"כ אמאי תנא כלל קטורת בהדייהו ועוד י"ל דהא פשיטא ליה דאין קטורת נפסלת בלינה מעת נתינה במכתשת שהרי היו עושים אותה בתחלת השנה לצורך כל השנה ולא מייתי מהך מתניתין אלא דשייך פסול לינה בקטורת דאי לאו מתני' ה"א דאין שייך בקטורת פסול לינה כלל: **הואיל** וצורתה כל השנה כולה. פי' בקונטרס שאין מראיתה משתנה הלכך אע"ג דקדושת הגוף היא לא מיפסלא בלינה מיהו משקדשה בכלי ליקרב גזור בה רבנן לינה דלמא אתי לאכשורי בשאר קרבנות המתקדשים בכלי ולפי' אי אפשר לה ליפסל אלא מדרבנן וקשה דבפרק הוציאו לו (יומא דף מח. ושם) בעי רב פפא חישב בחפינת קטורת מהו ופשיט לה מהא דאמר ר"ע הסלת והלבונה והגחלים והקטורת שאם נגע טבול יום במקצתן פסל את כולן ומדפסיל טבול יום פסלה לינה ומדפסלה לינה פסלה נמי מחשבה והקשה בקונטרס שם דלאמאי לא מייתי ראיה מהכא דפסלה לינה וליכא למימר דהתם מייתי ראיה דמדאורייתא פסלה לינה ומהכא ליכא לאוכוחי דפסלה מדאורייתא דהא לפ"ה דהכא ע"כ לא פסלה אלא מדרבנן לכ"נ לפרש שאני קטורת הואיל וצורתה כל השנה כולה שעיקר מצותה בכך לעשותה כולה בתחלת השנה ולאחר קידוש כף אפשר דמיפסלא מדאורייתא כשאר קרבנות ועוד כיון דיש שיעור להקרבת קטורת פרס שחרית ופרס ערבית אין כלי שרת מקדשה ד) שלא מדעת כדמשמע בס"פ לולב וערבה (סוכה דף נ.) אי נמי אין כלי שרת מקדשים אלא בזמנן אפילו ליפסל כדמוכח בס"פ שתי הלחם (מנחות דף ק.) אע"ג דבס"פ לולב וערבה צריך לומר דמילוי ערב שבת חשיב בזמנן לפי שא"א למלאות בשבת גבי מכתשת חשיב אפשר והשתא אתי שפיר דלא מצי למידק מהכא דפסלה לינה מדאורייתא אבל מההיא מוכח שפיר דפסלה מדאורייתא מידי דהוה אטבול יום דפסל מדאורייתא אפילו ע"י צירוף כלי ואע"ג דטבול יום חמיר דפסיל משנתנה למכתשת קידוש כף חשיב לגבי לינה כנתינה למכתשת לטבול יום ועי"ל דלאו מדפסול טבול יום דייק פסול לינה אלא כלומר מדפסול ע"י צירוף כלי אלמא צריך הקטרה לכלי דכשאין צריך לכלי אין כלי מצרפו ואפי' הוי צירוף כלי מדרבנן לא תקון אלא בצריך לכלי מדאורייתא וכיון דבעי כלי א"כ פסלה לינה כדדייקי' בפרק התכלת (שם דף נא.) על מחבת מלמד שטעונה כלי דאי אפי לה מאתמול מיפסלא בלינה אבל קשה דתפשוט מסיפא דהכא דפסלה לאורייתא דקתני וחייבין עליהן משום נותר דמשמע דקאי נמי אקטורת ועוד דקתני ופיגול אין בהן לפי שאין להם מתירין ואי לא מיפסלא מחשבה תיפוק ליה דלא פסלה מחשבה: **מכל** מקום קשיא. תימה אי מכתשת מיקדשא קדושת הגוף א"כ היכי אמר בערכין (דף י:) גבי מכתשת שניקבה (ה) ונשברה ושלחו אומנין מאלכסנדריא של מצרים ותקנוה האמר בזבחים (דף פח.) כלי שרת שנשברו אין מתקנין אותן ושניקבה אין מתיכין לתוכה אבר דאין עניות במקום עשירות וי"ל דמכתשת של משה שאני שהיתה מפטמת ביותר וי"מ דודאי לא היתה כלי שרת אלא שהקטורת היה קדוש קדושת הגוף בדבורו שהיה אומר יהא זה קטורת היה חל עליה קדושת הגוף אחר כתישה במכתשת שהיא ראוי להקטיר כמו הבהמה שהיא קדושה כשאומר יהא זה לעולה יהא זה לחטאת וכי משני לעיל שאני קטורת דקדושת דמים היא ה"ק דכשאומר יהא זה לקטורת לא חייל עלה קדושת הגוף: **פר** ושעיר של יום הכפורים. פי' בקונטרס דלכך ימותו דלא חזי לשנה הבאה משום תרומה ישנה ובפ' שני שעירים (יומא דף סה:) ליתא למסקנא הכי אלא מסקינן דלא בעינן חדשה אלא למצוה וטעמא דימותו משום דחיישינן לתקלה:

וכן

מסורת הש"ס

א) מעילה ט., ב) שם י., ג) [כתובות קו: מנחות עט:], ד) תמורה יא: [ודף יט: ערכין ה. בכורות יד:], ה) [עי' תוס' תמורה יט: ד"ה זאת אומרת], ו) יומא נ. סה. הוריות ו. [לקמן יב.], ז) צ"ל בביסא,

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה קדשו וכו' וע"כ מדתניא לעיל: (ב) ד"ה הואיל וצורתה כל השנה. לעולם במכתשת קדושת הגוף ובלינה היינו טעמא דלא מיפסל לפי שאינה משנה את מראיתה: (ג) תוס' ד"ה אלא וכו' בסיפא. נ"ב בפ"ג דמנחות ד' כג ע"ב פרש"י ביסא כלי ששם בוללין מנחה ובתוס' ס"פ המזבח מקדש משמע דהם גורסי' ביסא: (ד) ד"ה הואיל וכו' אין כלי שרת מקדשה (שלא מדעת) תא"מ ונ"ב ס"א אלא הראוי וכצ"ל: (ה) ד"ה מ"מ וכו' גבי מכתשת שניקבה ושלחו כצ"ל ותיבת ונשברה נמחק:

גליון הש"ס

גמ' לדמי נסכים. עי' נזיר ד' כו ע"ב תוס' ד"ה אבל:

מוסף רש"י

המנחות מועלין בהן משהוקדשו. בפה (מעילה ט.). **ומנחת כהנים.** דכתיב וכל מנחת כהן כליל תהיה (שם י.). **ומנחת כהן משוח.** היינו חביתי כהן גדול (שם). **ומנחת נסכים.** היינו מנחה הבאה עם הזבח שיש בו נסכים, דאין בו שירים, דכל הני דמתני' כליל נינהו (שם). **מועלים בהן משהוקדשו.** קדושת פה בעלמא (שם). **לב בית דין.** של כהנים (מנחות עט: מכת"י). **הקדיש זכר לדמיו.** איל, דחזי לעולה ואקדשיה לדמי עולה (ערכין ה.) שימכרנו ויביא בדמיו עולה (בכורות יד: תמורה יא:) או אשם (תמורה יט:). ולהכי נקט רבא זכר, דבעולה איירי רבא ונקבה לא חזיא לעולה וליכא למימר קדשה קדושת הגוף (תמורה יא:) או: להכי נקט זכר דחזי לעולה משום דרובא דמייתי קרבן עולה מייתו (בכורות יד:). **קדוש קדושת הגוף.** והוא עצמו יקרב עולה, דמיגו דנחתא ליה קדושת דמים נחתא ליה קדושת הגוף הואיל והוא חזי לגופיה (ערכין ה. וכעי"ז תמורה יט:) ואינו יכול למוכרו הואיל והוא גופיה חזיא לעולה (תמורה יא:). **והפריש אחרים תחתיהם.** ונתכפרו בהן ואחר כך נמצאו האבודים (הוריות ו.).

עין משפט נר מצוה

ל א מיי' פ"ב מהל' מעילה הלכה ז:

לא ב מיי' פ"ד מהל' שקלים הל' יא יב:

לב ג מיי' פ"ה מהל' ערכין הלכה יד:

רבינו חננאל

דקדשי דמים הוא ולאו קדושת הגוף. והתמידים קדושתן קדושת הגוף היא: אי הכי אמאי נפסלת הקטורת במגע טבול יום מעת שנתנה למכתשת לשוחקה ועדיין לא קדשה. וכי תימא כל דבר שהוא קדושתו קדושת דמים נפסלת במגע טבול יום. והתנן במס' מעילה פ"ב המנחות מועלין בהן משהוקדשו קדשו בכלי הוכשרו ליפסל בטבול יום כו'. אם קדשו בכלי הן נפסלין ואם לא קדשו בכלי שרת אין נפסלין. הנה קדושת דמים הן אלו המנחות ואינן נפסלין בטבול יום. ולא מצא תשובה. ואמר ליה (רבה) [רב חסדא] אלא מאי הקטרת קדושת הגוף היא אי הכי תפסל בלינה כמו הזבחים. אלמה תנן במעילה פ"ב הקומץ והלבונה והקטורת אם קדשו בכלי הוכשרו להיפסל בלינה. ודחי רבה שאני קטורת דאע"ג דקדושת הגוף היא כיון דצורתה בכל השנה. כלומר הואיל והיא נעשית מתחלת השנה אין הלינה פוסלת בה אלא עד שתקדש בכלי. ויש מי שאומר כיון שהקטורת כך צורתה לא גמרינן מינה דלא אמרינן קדושה שבהן להיכן הלכה. כמו שאין אומרים בקטורת קדושה שבה להיכן הלכה אלא מחללין אותה. כך [אין] אומרים בתמידין קדושה שבהן להיכן הלכה אלא נפדין תמימים. אלא אמרינן שאני קטורת והקושיא בתמידין עומדת. וי"א כיון שהן קדושת הגוף שניהן שוין. והא דאמר מ"מ קשיא וכי קדושה שבהן להיכן הלכה אתרוייהו מקשינן. ורבא מפרק אתרוייהו לב ב"ד מתנה עליהן. כלומר בעת קנייתם ובעת עשייתם לב ב"ד מתנה עליהן אם הוצרכו לצבור הוצרכו ואם לאו יהיו לדמיהן. א"ל אביי לרבא א) והא את הוא דאמרת הקדיש זכר לדמיו קדוש קדושת הגוף. א"ל כי קאמינא היכא דא"ל לדמי עולה קדוש הוא עצמו לעולה. אבל המקדיש לדמי נסכין לא קדיש אלא לדמיו. ומותיב עליה אביי מפר ושעיר יום הכפורים שאבדו

א) עי' תוס' ערכין ה' א' ד"ה והא.